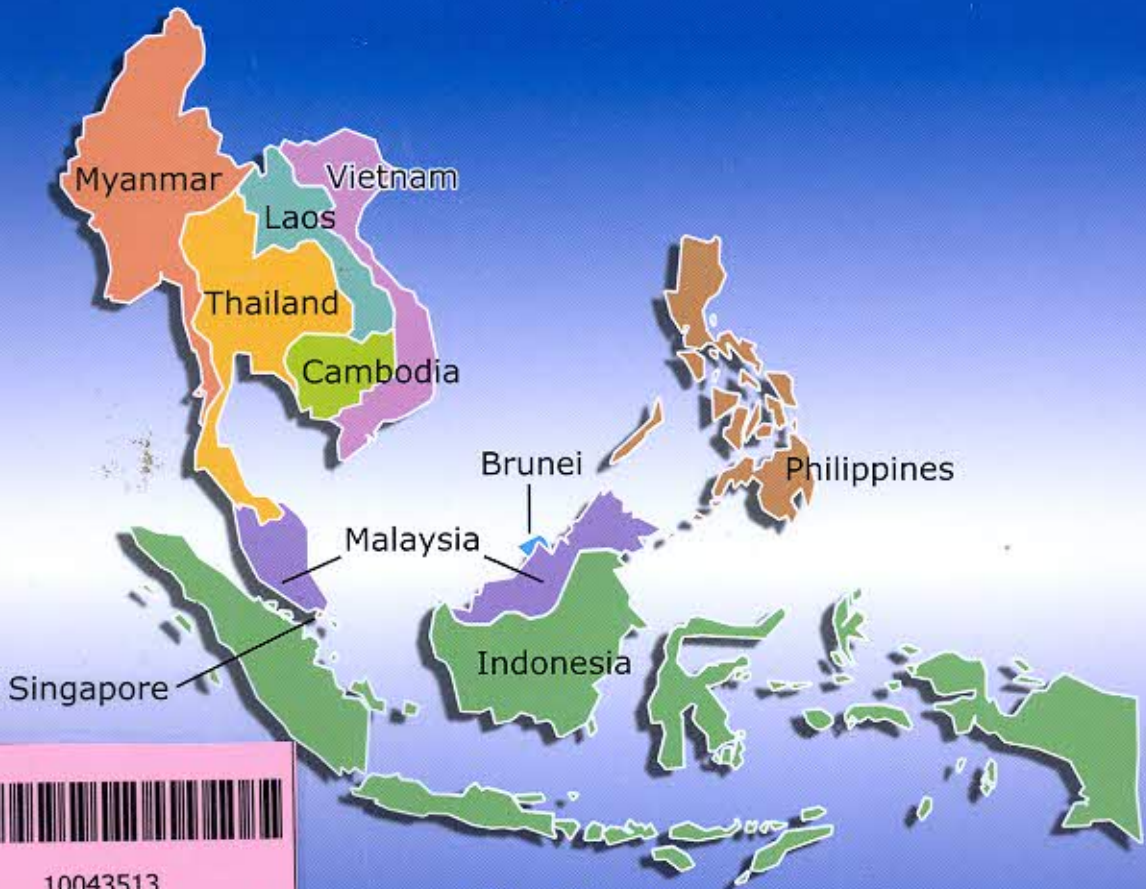

สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

มุมมอง ต่อประชาคมอาเซียน (ASEAN Community)

ของ
ศ. (พิเศษ) ดร.สุรเกียรติ์ เสถียรไทย

10043513

ห้องสมุด วพบ. สุรินทร์

เรียบเรียงโดย

ทัชชมัย (ฤกษ์สุด) ทองอุไร

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
บทที่ 1 อาเซียน หรือ ASEAN กับประชาคมอาเซียน	1
1.1 จากอาสาสู่อาเซียนและประชาคมอาเซียน	2
1.1.1 อาสาและอาเซียน	3
1.1.2 กฎบัตรอาเซียน	4
1.1.3 อาเซียนกับวิสัยทัศน์ 2020 และประชาคมอาเซียน	7
1.2 ประเทศไทยกับอาเซียน	11
1.3 ข้อจำกัดของอาเซียน	12
1.4 สาเหตุที่ต้องปรับตัว	13
1.5 เสถียรภาพหรือไตรศตมภ์ของอาเซียน	14
1.5.1 ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน หรือ AEC	15
1.5.2 ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน	21
1.5.3 ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน	26
บทที่ 2 ความร่วมมือทั้งในและนอกอาเซียนที่จะทำให้สมาชิกอาเซียนสามารถเข้าสู่เป้าหมายของการเป็นประชาคมอาเซียนได้	33
2.1 ACMECS	34
2.2 การพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง (Greater Mekong Sub-region: GMS)	37
2.3 กรอบความร่วมมือประเทศลุ่มแม่น้ำโขงกับญี่ปุ่น (Mekong-Japan Cooperation)	39
2.4 US-Lower Mekong Initiative	40
2.5 คณะกรรมการว่าด้วยยุทธศาสตร์การพัฒนาร่วมสำหรับพื้นที่ชายแดน ไทย-มาเลเซีย หรือ JDS (Thailand-Malaysia Committee on Joint Development Strategy for Border Areas)	41
2.6 IMT-GT (Indonesia-Malaysia-Thailand Growth Triangle)	42

2.7 BIMP-EAGA (Brunei Darussalam-Indonesia-Malaysia- The Philippines East ASEAN Growth Area)	43
2.8 กรอบความร่วมมือ ASEAN + 3 (จีน ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้)	43
2.9 การประชุมสุดยอดเอเชียตะวันออก หรือ ASEAN + 6 (EAS)	47
2.10 ที่ประชุมความร่วมมือเอเชีย (Asia Cooperation Dialogue: ACD)	52

บทที่ 3 โอกาส พัฒนาการเชิงบวก ปัญหาและอุปสรรคของการก้าวสู่ การเป็นประชาคมอาเซียน	67
3.1 โอกาสจากประชาคมอาเซียน	67
3.1.1 มีเป้าหมายการเป็นประชาคมเป็นครั้งแรก	67
3.1.2 เกิด Action Plan ของ 3 ประชาคม เป็นครั้งแรก	68
3.1.3 มีการเจรจาเปิดเสรีจริงจัง ที่เป็นรูปธรรม	69
3.1.4 มีการทำ FTA ระหว่างอาเซียนกับประเทศต่าง ๆ	69
3.1.5 มีการถ่ายทอด Best Practices มากขึ้น	69
3.1.6 อาเซียนมีความเป็นตัวของตัวเองมากขึ้น	70
3.1.7 ทำให้อาเซียนอยู่ในจอร์แดนของโลกมากขึ้น	74
3.2 พัฒนาการเชิงบวก (Positive Developments) ของการเป็นประชาคมอาเซียน	74
3.2.1 เป็นครั้งแรกที่วิสัยทัศน์ของอาเซียนมีความชัดเจนและอยู่ในจอร์แดนโลก	75
3.2.2 อาเซียน Blueprint ทำให้วิสัยทัศน์ของการเป็นประชาคมอาเซียน ปฏิบัติได้จริง (Realistic)	75
3.2.3 Road Map ที่จะนำไปสู่การเป็นประชาคมอาเซียนมีความเป็น รูปธรรมมากขึ้น	76
3.2.4 มีการทำความตกลงเขตการค้าเสรีกับอาเซียนกันมากขึ้น แม้อาเซียน จะไม่มีรัฐมนตรีการค้าของตนเอง	76
3.2.5 กิจกรรมต่าง ๆ ของอาเซียนมีความเด่นชัดมากขึ้น	76
3.2.6 ความพยายามในการสร้างความรู้สึกของการเป็นประชาคมอาเซียน	77
3.2.7 อาเซียนมีจุดยืนและมีตำแหน่งที่ดีกว่าเดิมในบางเรื่องของโลก	77
3.3 ปัญหาและอุปสรรคของการเป็นประชาคม	77
3.3.1 ขาด Sense of Ownership และ Sense of Participation	78
3.3.1.1 ขาดการปฏิสัมพันธ์กันของภาคประชาสังคม ภาควิชาการ และภาคสื่อมวลชน	78

3.3.1.2	ขาดการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเพื่อกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ของภาคประชาชน	78
3.3.1.3	ขาดนโยบายร่วมกันของอาเซียนในเรื่องกิจการภายนอก (Common Foreign/External Policy)	80
3.3.1.4	ขาดหลักการ ASEAN Affair Comes First	81
3.3.1.5	ขาดการพบกันอย่างสม่ำเสมอแบบไม่เป็นทางการของผู้นำและของรัฐมนตรี	82
3.3.2	มีความอ่อนไหวต่อแรงกดดันจากภายนอกกลุ่มมาก	82
3.3.3	ปัญหาการเมืองภายในของแต่ละประเทศ	82
3.3.4	ขั้นตอนการสร้างเชื่อมั่น (Confidence Building) เพื่อนำไปสู่การทูตเชิงป้องกัน (Preventive Diplomacy) ยังไม่ก้าวหน้า	84
3.3.5	ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มต่อกลุ่มยังมีน้อย	86
3.3.6	ขาดการวางยุทธศาสตร์และจุดยืนร่วมกันในเวทีต่าง ๆ	87
3.3.7	ชาตินิยมสูง	88
3.3.8	ขาด Road Map ด้าน Asia Architecture ของตัวเอง	88
3.3.9	ขาดความรู้สึกในการเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน	89
3.3.10	ขาดการให้ความสำคัญกับเรื่อง ASEAN Connectivity	89
บทที่ 4	ประเด็นที่ท้าทาย (Challenges) ต่อประเทศไทยในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน	91
4.1	ภายในประเทศ	91
4.1.1	จะอย่างไรให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจเพื่อกำหนดนโยบายของอาเซียนเพื่อก่อให้เกิด Sense of Ownership	91
4.1.2	การยอมรับและทำความเข้าใจกับความแตกต่างที่เป็นตะวันออกมิใช่ตะวันตก	92
4.1.3	นัยทางกฎหมายที่เพิ่มขึ้นของความเป็นอาเซียน	92
4.1.4	การเตรียมความพร้อมเพื่อรับการแข่งขันที่เพิ่มขึ้น	93
4.1.5	การพัฒนาสังคมและสวัสดิการ	93
	ประการที่ 1 การให้ความรู้ ให้สติปัญญามากขึ้น	94
	ประการที่ 2 การมองที่กลุ่มคน หรือชุมชน หรือสังคมส่วนรวมมากขึ้น	95
	ประการที่ 3 การจัดสวัสดิการที่มีคนต่างชาติที่เกี่ยวข้องกับคนไทย หรือสวัสดิการที่จะต้องมีคนอาเซียนเข้ามาเกี่ยวข้อง	95
	ประการที่ 4 การจัดสวัสดิการเพื่อคนไทยที่จะไปอยู่ในประเทศอาเซียนมากขึ้น	95

ประการที่ 5	การมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ระหว่างผู้รับและผู้ให้มากขึ้น	95
ประการที่ 6	การจัดสวัสดิการโดยอาศัยทรัพยากรจากทุกภาคส่วน ในสังคมมากขึ้น รวมไปถึงต้องระดมทรัพยากรจาก ต่างประเทศเข้ามาในการจัดการมากขึ้นด้วย	96
ประการที่ 7	การสร้างหุ้นส่วนหรือพันธมิตรจากต่างประเทศ เพื่อแก้ปัญหาอันเป็นต้นเหตุของภัยที่บั่นทอนสังคม และความมั่นคงของมนุษย์	96
ประการที่ 8	การพิจารณาผลดีและผลกระทบของการเปิดกว้าง ที่จะรับวัฒนธรรมตะวันออก	97
4.1.6	การสาธารณสุข	98
4.1.6.1	ในกรอบประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	100
(1)	การเป็นตลาดเดียวและฐานการผลิตร่วม	100
(2)	การสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ ของภูมิภาค	103
4.1.6.2	กรอบการเมือง ความมั่นคง และสังคมวัฒนธรรม	104
4.2	ภายนอกประเทศ	104
4.2.1	ASEAN Affair Comes First	105
4.2.2	การประชุมอย่างสม่ำเสมอระหว่างผู้กำหนดนโยบาย ในทุก ๆ สาขา (Branch)	105
4.2.3	การเปลี่ยนแปลง ASEAN Way	106
4.2.4	อาเซียนกับการเป็น “องค์กรที่มีความพอดี” หรือ “Just About Right Organization”	107
(1)	ที่ตั้ง	108
(2)	โครงสร้าง	108
(3)	สภาพเศรษฐกิจ	109
(4)	ความมั่นคง	109
บทที่ 5	ข้อเสนอแนะ	111
5.1	การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับประชาคมอาเซียน	111
5.2	อาเซียนควรเป็นประชาคมในแบบ ASEAN Way	114
5.3	การให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจการของอาเซียนมากขึ้น	115
5.4	การมี Eminent Person Group และคณะผู้เชี่ยวชาญ	115

5.5	ประเทศไทยและคนไทยจะต้องเปลี่ยนทัศนคติในหลายประการ เพื่อติดตาม ศึกษา วิเคราะห์ยุทธศาสตร์และนโยบายของประเทศต่าง ๆ	115
5.6	ประเทศไทยจะต้องเตรียมความพร้อมสู่การเป็นประชาคมอาเซียน	115
5.6.1	ภาครัฐ	116
5.6.2	ภาคเอกชน	116
5.6.3	ภาคประชาชนและภาคการศึกษาต้องสร้าง “คนไทยสำหรับโลกอาเซียน”	117
	บทสรุป	119
	บรรณานุกรม	123
	ประวัติผู้เขียน	127